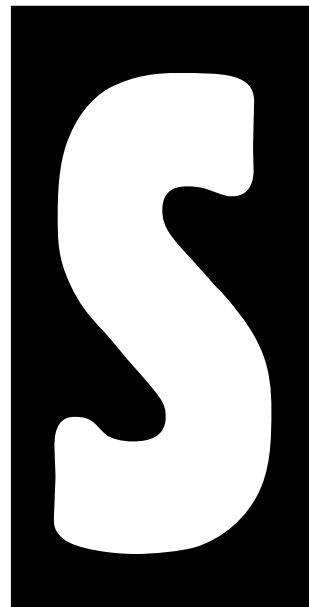

GESTIONAR LA LITERATURA: ALGUNS ENFOCAMENTS DELS DARRERS ANY

En la apuesta para la cultura, *lo importante es el nuevo enfoque*. Y su transformación en resultados ciudadanos: *una ciudadanía abierta, democrática, interrelacionada, ecológica, sensible, leída...* que es muy diferente de una ciudadanía invitada a contemplar museos, teatro, exposiciones, patrimonio... pasivamente, como usuarios, clientes, consumistas, alabadores partidarios, administrados...

Toni PUIG, *Se acabó la diversión*, 2004.

L'any en què la revista *Kesse* es proposa fer una revisió de l'última dècada de la literatura catalana al Camp de Tarragona és una data significativa per diversos motius. D'una banda, la raó que la cultura catalana sigui enguany la convidada d'honor de la Fira Internacional del Llibre de Frankfurt, considerada la més important del món editorial, és una excusa com una altra per fer balanç, és cert, però és una excusa força útil a l'hora de calibrar el pes (no pas artístic, sinó de reconeixement) que actualment tenen els escriptors que viuen i escriuen en aquesta zona dins del panorama literari català i en la conformació del cànon institucional; en aquest punt ja hi entrarem més endavant.

El 2007, però, és, d'altra banda, un any significatiu perquè, des del punt de vista de la gestió cultural, del foment de la lectura i de la difusió de la literatura a escala local —que és el que em toca adoptar a mi en aquest article—, és una data que, des del meu punt de vista, marca un punt d'inflexió cap a nous objectius, o, si més no, demana una obertura de línies de treball i l'exploració d'altres models d'apropament a la ciutadania. Aquesta és una proposta de futur.

No sabia dir si fa deu anys els escriptors del Camp de Tarragona tenien una producció creativa menor, si la literatura que es publicava era millor o era pitjor, ni si comptàvem amb una nòmina tan llarga d'escriptors en

llengua catalana. El que sí que puc afirmar amb coneixement de causa és que en els darrers cinc anys Tarragona ha liderat un procés d'aglutinació i de reforçament del col·lectiu d'escriptors que han nascut, viuen i/o produeixen les seves obres a les comarques del Camp, de manera que ha aflorat un cens actual de 110 persones en actiu. Al capdavant es tracta d'això: d'indexar, de comptar, de tenir xifres, de parlar de les coses i de les persones perquè siguem conscients que existeixen. I, com en aquest cas, diria que en aquesta darrera dècada, una de les accions més importants que l'administració municipal ha dut a terme en l'àmbit de la gestió de la literatura a Tarragona ha estat aquesta: la de coordinar agents, creadors i persones per fer aflorar una riquesa ja existent en el subsòl urbà; és a dir, disposar les condicions propícies perquè es pogués desenvolupar tot l'actiu que la ciutat contenia. Anem a pams.

Premis Literaris Ciutat de Tarragona

La convocatòria dels Premis Literaris Ciutat de Tarragona (PLCT) és la cita literària al voltant de la qual va començar a articular-se un programa ambiciós de foment i difusió de la literatura a Tarragona. L'origen d'aquests premis es remunta al 1978, moment en què Òmnium Cultural del Tarragonès va crear el Concurs Literari Juvenil Domènec Guansé, però, de fet, el cartell complet de guardons —que, amb el temps, va fondre diversos premis instituïts per aquesta entitat amb altres premis de l'Ajuntament— es va convocar de manera regular i ininterrompuda a partir de 1991. Just ara fa deu anys, l'any 1997, a la llista del premi de narrativa Pin i Soler, el premi de poesia Comas i Maduell, el premi d'assaig Rovira i Virgili, el premi d'història gràfica Ricard Opisso, el premi d'història Gramunt i Subiela i el premi d'investigació arqueològica Pons d'Icart, es va incorporar

un nou guardó que reflecteix una de les característiques d'aquest període que revisem: el premi de narrativa curta per Internet Tinet, que fins avui ha guardonat relats curts enviats a través de correu electrònic. La incorporació de la Fundació Estudis Universitaris Ciutat de Tarragona (ens municipal de caràcter autònom) a l'organització dels Premis l'any 94 va propiciar el naixement d'un concurs tan original, que volia fomentar l'ús d'aquest nou mitjà de comunicació i que ha aconseguit una altíssima participació fins avui dia. El premi Tinet, doncs, és un dels exponents d'una dècada que introdueix en tots els àmbits de la vida, també en el món literari del país i de la ciutat, les noves tecnologies i la Xarxa.

Tan sols un any després, el 1998, es va produir un altre punt d'inflexió en la història dels PLCT: el premi de narrativa Pin i Soler va augmentar espectacularment la dotació i, atorgant tres milions de pessetes al guanyador, se situà en un esgrao elevat dins de l'oferta de premis literaris catalans. El fet és ressenyable perquè va suposar, en aquell moment, un impuls en el foment de la creació literària, però sobretot perquè permeté que Tarragona es projectés enfora i començés a fer-se un lloc en l'àmbit literari català. Va ser una aposta que vingué acompanyada, a més, per la programació d'una Setmana dels Premis Literaris, una mesura que singularitzava el cartell de guardons en el sentit que el lliurament dels diversos premis, a diferència d'altres indrets de Catalunya, anava precedit per conferències i xerrades.

Així, es pot afirmar que les novetats esmentades comporten, doncs, el sorgiment definitiu d'un programa de foment de la lectura i difusió de la literatura seriós i ambiciós a la ciutat, o, si més no, planificat, perquè és dins dels límits d'aquesta Setmana dels Premis que l'Administració comença a assajar la creació d'un cicle d'activitats adreçades a diversos públics i a exercir la funció de dinamitzar i coordinar els serveis dels agents culturals que treballen per a la literatura. La Setmana dels Premis Literaris va començar oferint als ciutadans alguns actes que glossaven la lectura dels diversos veredictes i que es repartien, per tant, al llarg dels dies previs a la gala de lliurament que s'organitzava al Teatre Metropol, però poc a poc es va allargar en el temps i va incrementar el volum de propostes, fins a esdevenir la Tardor Literària, un programa d'un mes de durada.

Una literatura viscuda amb els cinc sentits

L'any 2001, doncs, l'Ajuntament de Tarragona, que liderava l'organització del cartell, va apostar fort per impulsar l'àmbit literari

de la ciutat i es produí, tal com he avançat, una definició de la Setmana dels Premis Literaris, que va prendre volada i que va perseguir el gran repte de fer participar en els Premis el conjunt de la ciutadania. En aquesta Setmana dels Premis Literaris de 2001 ja hi havia actes que podien considerar-se consolidats, com La Nit de la Poesia, que cada any, encara ara, té lloc a La Vaqueria i que, des de 2000 i fins a 2004, va ser organitzada per Arola Editors. Altres elements ja imprescindibles de la Setmana dels Premis Literaris eren, en aquell moment, les lectures al carrer organitzades pel Gremi de Llibreters, els actes literaris que tenien lloc als restaurants, els espectacles teatrals i musicals i les presentacions de llibres.

Fent cas de la inèrcia marcada per la implicació i l'entusiasme dels agents culturals de la ciutat i del Camp de Tarragona, des de l'any 2003, aquest cicle ha passat a desenvolupar-se durant tot un mes sencer, el mes de novembre. D'aquesta manera, la Setmana dels Premis Literaris es va convertir en la Tardor Literària, que, sota el lema «amb els cinc sentits», inclou actes que, seguint l'eslògan, permeten tocar, veure, escoltar, olorar i tastar la literatura: les sessions de contacontes, les rutes literàries, les jornades d'estudi d'escriptors tarragonins i moviments literaris, la Trobada d'Escriptors del Camp de Tarragona, les presentacions de llibres i els recitals i els espectacles poètics són alguns dels actes que juguen amb els sentits de l'oïda, del tacte i de la vista, mentre que el programa Lletres a Taula, en què diversos restaurants de la ciutat ofereixen receptes relacionades amb textos literaris, permet descobrir la literatura a través d'uns canals sensitius menys usuals i deixa olorar i tastar la literatura en el sentit literal dels verbs. Dins de la Tardor Literària l'acte de lliurament dels Premis Literaris continua sent un punt àlgid, però, tot i ocupar un lloc molt important, ha passat a ser complementari, doncs, de moltes altres activitats.

En els dos darrers anys, les xifres són contundents: una oferta de més de cent actes i un volum d'assistents superior als 10.000 espectadors en cada edició. L'èxit, tal com he apuntat, prové del fet que l'Administració, d'una banda, ha volgut impulsar una tasca de programació, però sobretot s'explica perquè ha adoptat el rol de coordinador i ha acollit dins d'aquesta plataforma les propostes de les entitats ciutadanes que treballen per a la literatura: la ciutat s'ha trobat a gust dins de l'entorn d'una Tardor Literària participativa, de manera que, espontàniament, molts organismes decideixen programar activitats literàries especialment per a aquesta època de l'any. És per això que s'entén l'èxit del projecte: perquè és un projecte de tots i compta amb la participació

de tots, i no és en absolut, doncs, un producte artificial imposat i definit exclusivament per l'Ajuntament, sinó per la suma d'aportacions d'agents tan importants com la Biblioteca Pública de Tarragona, el Teatre El Magatzem, la Diputació de Tarragona, la URV, la Fundació Caixa Tarragona, el Centre Social i Cultural de la Fundació "La Caixa", l'APELLC o l'Escola de Lletres, per citar alguns exemples.

Actualment, la Tardor Literària inclou actes per a un públic especialitzat, per a un públic interessat activament o potencialment en la literatura i per a un públic que no llegeix mai i que no vol assistir mai a cap acte literari. Des d'una altra perspectiva, inclou actes per a sectors d'edat diversos: adreçats a un sector infantil, adreçats a un sector jove i adreçats a un sector adult. L'objectiu principal del cicle, doncs, és el d'apropar el fet literari a tot tipus de persones i, per aquest motiu, pot contenir seminaris que aprofundeixen acadèmicament en un escriptor o en un moviment literari que hagi deixat empremta en la història de la ciutat, recitals poètics acompanyats de música en directe, accions poètiques de carrer, en autobusos o a l'estació de tren, menús literaris a les escoles, concerts de *hip hop* o escenificacions teatrals de narracions, per exemple.

Literatura i Internet

Parlava, més amunt, del premi Tinet. I ho feia perquè és un fet molt més significatiu del que sembla a primer cop d'ull. Tarragona

és una ciutat mitjana que ha tingut el privilegi de viure de primera mà, i amb força antelació respecte de moltes altres ciutats europees de la seva mida, una revolució mundial: la integració d'Internet a la vida quotidiana. L'any 1995 a la ciutat naixia TINET (Tarragona Internet) amb el suport de l'Ajuntament tarragoní, la primera xarxa ciutadana d'Internet a l'Estat espanyol i de les tres primeres d'Europa.

La literatura del Camp de Tarragona s'ha vist beneficiada d'aquest privilegi que ens va proporcionar la iniciativa de Manel Sanromà i un equip d'emprenedors relacionat amb la URV. TINET no només ha impulsat l'organització d'un premi literari que utilitza les noves tecnologies, sinó que ha possibilitat, i això és el més important, que es generés i s'assimilés fàcilment un coneixement internàutic entre els ciutadans i ha ofert les eines infraestructurals perquè aquesta cultura s'hagi pogut desenvolupar, en webs, en blocs, en llistes de discussió, etc. Tarragona compta, des de fa ja dotze anys, amb molts usuaris experts en el mitjà, que es mouen amb naturalitat per la Xarxa, i les repercussions culturals d'aquesta realitat es poden intuir fàcilment.

L'entorn d'Internet ha estat protagonista en la gestió de la literatura en aquests darrers anys. En primer lloc, coincidint amb l'impuls que l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament va donar a la Setmana dels Premis Literaris, l'any 2001 es va crear un

Escriptors del Camp de Tarragona (2005). Fotografia de Dimas Balaguer.

web sobre el cartell de guardons que aviat va tenir la intenció d'esdevenir un portal més ampli, un mirall de l'activitat literària de la ciutat. En aquest sentit, doncs, la funció principal d'aquesta eina era —i ho és encara ara: www.tarragonalletres.cat— el de difondre les accions que es duïen a terme, informar sobre la programació i sobre les novetats dels escriptors del Camp de Tarragona i esdevenir un arxiu virtual dels materials que s'anaven generant (opuscles, rutes literàries, exposicions...). Ara bé, des de l'inici, també va explorar una altra via i va investigar sobre les novetats i les opcions que podia proporcionar la Xarxa en el procés creatiu: l'apartat «Fes un Clic Literari!» va contenir (i conté encara) una sèrie de propostes d'activitats virtuals que aprofundeixen en les diverses formes de creació literària col·lectiva, per exemple, que són propícies per ser desplegadas en aquest mitjà: cadàvers exquisits i relats encadenats creats per diferents veus, diversitat d'experiències que uneixen poesia i imatge —«La ciutat literària» proposa una urbs feta de murs temàtics on es poden enganxar o grafitar poemes—, un dòmino que enllaça textos a partir de les paraules, etc. Han estat activitats que han demanat una participació creativa dels internautes (i, per tant, han estat activitats que han deixat de banda l'usuari passiu) i que han tingut una resposta molt bona.

El portal de Lletres ha tingut, al llarg d'aquests anys, reconeixements externs i ha estat mencionat en diverses ocasions pel jurat del premi Lletra, atorgat per la UOC en el marc dels Premis Literaris de Girona. Com a conseqüència de tot aquest procés, l'any 2005 Tarragona va ser la seu de la I Trobada de Webs de Literatura Catalana dels Països Catalans. Però, a més, la ciutat ha pogut comptar amb iniciatives tan importants com la publicació de la Biblioteca Digital Tarraconense (BdT), creada per OASI amb la voluntat de recollir la digitalització dels textos més rellevants de la literatura camptarragonina i fer, doncs, que s'hi pugui accedir lliurement des de tot arreu; o, de manera més recent i més dinàmica, la TinetBiblioteca (www.tinetbiblioteca.org), que ha integrat la BdT, i que ha esdevingut una plataforma en què els creadors poden editar la pròpia obra (el nombre de treballs que conté sobrepassa ja, amb escriu, el centenar d'obres).

Entre altres fets rellevants, com és el cas d'oferir als ciutadans la possibilitat de dissenyar i mantenir el seu propi bloc, una nova forma d'expressió literària o fins i tot un nou gènere que també han pogut assajar els creadors del Camp de Tarragona, TINET, ha agafat les regnes de la innovació i, finalment, ha estat l'impulsor, juntament amb l'Ajunta-

ment i la plataforma municipal de La Pell del Llaví, que és d'on sorgí la idea, de convocar el 2006 el Primer Concurs de Podcasts Poeticoartístics, una iniciativa pionera a l'Estat espanyol que ha tingut una acollida inesperada. Es tracta del primer concurs en llengua catalana que explora el *podcast* com a mitjà per a la creació artística en l'àmbit de la literatura i la primera convocatòria ha comptat amb la participació de *podcasters* de tot Espanya. Una fita que ha situat Tarragona a l'avantguarda i que l'ha enllaçat amb les plataformes virtuals i els centres culturals més atents a les noves formes d'expressió, com Podcatalà i Podcastellano, o el CCCB.

Tot plegat ens fa entendre la rellevància que, en la darrera dècada, ha tingut Internet pel que fa a la difusió i al foment de la literatura a les nostres comarques.

Escriptors del Camp de Tarragona

Coordinació i vertebració són tasques que l'Ajuntament de Tarragona ha desenvolupat, d'una manera especial, al voltant del col·lectiu d'Escriptors del Camp de Tarragona. I igualment la de reforç del prestigi de la literatura que fan els nostres escriptors. Juntament amb el Departament de Filologia Catalana de la URV, que va fer la proposta a l'Àrea de Cultura, des de 2001 els dos organismes treballen frec a frec per cohesionar el grup de gent que escriu en català a les nostres comarques o que hi està vinculada i per potenciar la feina feta, a partir de l'organització, d'una banda, de les Trobades d'Escriptors —que tenen lloc tres cops l'any i que es dediquen a una figura en cada ocasió—; d'una altra, a partir de diverses accions de promoció durant els dies de celebració de Sant Jordi (opuscle de novetats editorials, estand a la Rambla dedicat especialment als seus llibres, etc.), i, finalment, també a través d'una sèrie de col·laboracions amb els mitjans de comunicació locals, com *El Punt*, en què els mateixos escriptors del col·lectiu publiquen articles sobre les novetats editorials, el *Diari de Tarragona*, que inclou una secció mensual, o Tarragona Ràdio, que dedica un espai a la literatura del nostre entorn, conduït per Jordi Tiñena.

Totes aquestes accions han reforçat la marca «Escriptors del Camp de Tarragona» i han contribuït al fet que, dins del territori més immediat, es parli més de les obres d'aquest col·lectiu i, per tant, suposo i espero, que aquestes obres tinguin més lectors. I sobretot crec que ha contribuït a reforçar la idea que actualment comptem amb una literatura sòlida i atractiva. D'altra banda, també són accions que han generat bibliografia al voltant dels nostres escriptors i documentació que pot servir en un futur: els opuscles i les pàgines web que s'han editat amb motiu

de cada trobada d'escriptors comporten la creació d'un material d'estudi i de consulta útil i perenne.

Les accions al voltant dels escriptors del Camp de Tarragona han culminat, d'altra banda, en la realització d'un programa televisiu, *Tinta negra*, que ha comportat un salt qualitatiu en la projecció d'aquestes figures i de l'activitat que duen a terme. De tota manera, *Tinta negra* és un programa que s'ha emès per Canal Reus i que ha tingut, per ara, una difusió més o menys local, malgrat que en una segona temporada hi ha la voluntat d'estendre'l a la Xarxa de Televisions Locals.

Per això, el gran repte, a partir d'aquí, és intentar que l'abast de la projecció sigui el país, Catalunya, i això implica una aposta decidida de l'Administració i dels altres organismes públics. Ho dic tant pel que fa a la repercussió de l'obra creativa dels escriptors de la zona com pel que fa a la repercussió, encara del tot insuficient, de programes com la Tardor Literària. En relació amb el que apuntava a l'inici de l'article, la presència dels escriptors del Camp de Tarragona en el perfil del cànon que es traça institucionalment des de la Generalitat i des dels mitjans de comunicació de la capital és habitualment molt minsa i les obres de ficció que es publiquen a les comarques camptarragonines tenen moltes dificultats per superar les nostres fronteres —vegem el cànon de la Fira del Llibre de Frankfurt o la tria que s'acostuma a fer en les antologies amb voluntat instauradora. Podem al·ludir al fet que el broc dels mitjans de Barcelona és, en general, molt estret i deixa poca sortida a la literatura catalana globalment, però les accions que es poden fer des d'aquí són múltiples si s'hi inverteixen recursos.

Gestió d'una ciutadania sensible: el dret a la fruïció

Sovint, quan reflexionem al voltant de la gestió cultural que es desplega en els municipis, els professionals d'aquest sector remetem a àmbits d'actuació com la creació, la formació i la difusió de la cultura. Ens referim igualment a alguns dels eixos que han de guiar la nostra tasca: la participació directa dels agents i dels ciutadans en la gestió, la territorialitat com un camí per aconseguir que la nostra ciutat sigui un punt de referència a la zona, l'originalitat que permeti fer-nos un lloc en el mapa català, la vertebració d'una xarxa d'agents connectada, la coordinació d'activitats i de creadors... Es tracta de conceptes que, sens dubte, com he dit, ens orienten a l'hora de dur a terme una bona feina i crec que alguns han estat desenvolupats en major o menor mesura en la darrera dècada pel que fa a la gestió de la literatura al Camp de Tarragona.

Hi ha, però, al meu parer, una idea que es treballa poc des de la gestió cultural i que, de vegades, es deixa de banda: em refereixo a la fruïció de la cultura. (I, en aquesta reflexió final, utilitzo el concepte de *cultura* com a equivalent a *disciplina artística* —literatura, música, pintura, escultura, etc.) És cert, i ens ho han dit el millors gestors, que cal treballar per a un públic interessat i per a un públic potencialment interessat, que fer-ho per a aquells que (dins l'argot teòric de la gestió cultural) són en principi totalment reticents al fet cultural és una pèrdua de temps. Tanmateix, en l'àmbit municipal, de seguida ens assalta una qüestió important: podem deixar de banda la majoria de la població, que contribueix en la construcció de la ciutat de la mateixa manera que tots aquells que es beneficien habitualment o puntualment dels serveis culturals que ofereix l'administració?

Avui dia podríem dir que el factor econòmic no és ja el paràmetre principal de diferenciació de classes; en canvi, la cultura ha passat a jugar aquest paper. La cultura crea estatus, comporta, sobretot en certs àmbits, dinàmiques d'identificació grupal reduïda i, així doncs, d'una distinció còmoda i gratificant. Ara bé, cal pensar que tots aquells que ens trobem dins d'aquesta marea no som uns escollits o uns éssers tocats pel dit de Déu: simplement, hem tingut la sort d'adquirir, en menor o major mesura, d'una manera o d'una altra, una sensibilitat cap a l'art; hem tingut la gran fortuna d'integrar-lo com un fet vital, indestruable de nosaltres, tan potent com el fet de menjar o de dormir. Fins al punt que, per viure, necessitem la cultura, necessitem llegir, pintar, fotografiar... mirar i escoltar l'art. Hem crescut, doncs, amb la capacitat de *fruir* de l'art.

Des de l'Administració cal que es tingui present aquest fet; i crec que des de la xarxa d'agents i d'aquells que decideixen dedicar molta part del seu temps a la creació també. Dins de les diverses línies d'actuació que es despleguen, penso que caldria treballar amb profunditat aquest aspecte. Es tracta d'una tasca més minuciosa, del dia a dia, de la construcció d'un eixam que no comporta grans titulars als diaris però que incideix de manera real en la vida dels ciutadans, no dels ciutadans en abstracte sinó de les persones que trepitgen el carrer, que respiren l'aire d'aquest espai comú que ens conforma. I penso que hi ha diverses maneres de fer-ho.

Alguns exemples. Des de l'àmbit de l'administració municipal, en primer lloc, a través de l'educació; a infants i a adults, entrant dins l'escola i des de fora de l'escola, desplegant accions que habitualment les aules escolars no poden desenvolupar o que suposin un aprenentatge permanent. En segon lloc (un altre exemple), esborrant fronteres en-

tre l'equipament i l'espai urbà. La clau està a fer que les persones autogenerin una *confiança* cap al fet artístic, a entendre que molta gent, si no sent qüestionada la seva capacitat intel·lectual, pot arribar a apreciar i a gaudir d'una obra d'art. A fer que l'equipament o l'acte programat, doncs, no es presenti com un gran interrogant que posi en dubte ininterrompudament la ignorància de l'usuari.

L'espai urbà és un àmbit físic i mental que dilueix aquestes parets que delimiten l'erudició i que generen rebuig, i s'erigeix, per tant, com un àmbit d'igualtat en què la valoració és totalment lliure, com una gran platea oberta que esdevé alhora l'escenari, que no espera certs comportaments de l'usuari, sinó que fa que aquest sigui el protagonista absolut de l'acte (per què no deixem de parlar d'usuaris i parlem d'actors culturals?). Hem d'aprofitar l'espai urbà, per interactuar de manera real amb les vides que caminen per la ciutat, però també per crear un passadís de connexió amb l'equipament. L'educació, d'altra banda, és la via per aconseguir que es frueixi de la qualitat i és un eix que hem d'aplicar en totes les actuacions, precisament per fer que les persones no se sentin petites davant de l'art, per fer que s'emocionin i integrin aquesta emoció en la seva vida quotidiana.

Aquesta voluntat de gestionar una ciutadania sensible que integri la cultura en la vida diària és la que ha impulsat un projecte com La Pell del Llaví, la plataforma de joves creadors ideada per l'Ajuntament de Tarragona el 2004 i que, basant-se en els principis de la llibertat, de la rebel·lia, de la crítica i de la bellesa, ha cercat sempre la intrmissió poètica en la vida de la ciutat i de la gent, el desvetllament de la curiositat davant de l'impacte de l'art i, per tant, la participació directa del públic. Sota aquesta ideologia formulada en termes metafòrics, La Pell del Llaví ha tingut la voluntat de fer conèixer la poesia als ciutadans a través del filtre corporal, visual, vocal i imaginatiu de joves creadors de la ciutat, és a dir, a través de la seva interpretació personal, i transformar l'espai públic en un espai impúdric però fèrtil, en què l'art es mostri nu i desvergonyit, implicant els sentits dels ciutadans i trencant la seva rutina. Es tracta d'apostar per una cultura que confia i treballa amb les bases de la societat (en aquest cas, canalitzar i formar la sensibilitat d'un sector de ciutadans que són el nostre futur, els joves) per poder arribar a tots els racons de la ciutadania, des de la ciutadania que té integrat el fet literari en la quotidianitat fins a la ciutadania que no participa de cap activitat relacionada amb la literatura i no té la lectura com a hàbit.

La Pell del Llaví ha aconseguit aquest propòsit a partir sobretot de l'element de

l'acció poètica, és a dir, no tant de l'activitat d'exhibició, sinó de l'acció que necessita la intervenció del públic per ser realitzada i construïda. És només un exemple de l'enfocament que a mi m'agradaria que prengué la gestió cultural en la propera dècada. Cal buscar l'excel·lència en una cultura feta per a la vida diària dels ciutadans, que els ciutadans puguin fer servir realment la literatura en els espais quotidians, que els infants puguin gaudir, un dia com un altre, d'un àpat literari a l'escola i compartir el plat amb l'escriptor que ha creat contes i endevinalles per a les receptes que mengen —com és el cas de La Lletra Petita, el programa de gastronomia i literatura que s'ha implantat en centres d'atenció educativa preferent amb la col·laboració de Fina Anglès— o que les persones que, per alguna raó o altra, viuen en situacions fora dels esquemes habituals —gent gran que viu en residències, persones que han de fer llargues estades en hospitals, discapacitats, etc.— puguin compartir *socialment* la potència de la literatura i se'n beneficiïn.

La proposta de futur que presento busca el dibuix d'una gestió polièdrica i sobretot atenta a les necessitats reals dels ciutadans. I, per tant, penso que és una proposta legítima; potser l'única que és possible des d'un ajuntament. L'Administració no és una empresa que hagi de vendre un producte a tota costa, per subsistir, i no cal, doncs, pensar-se en termes quantitius i d'estadística. Les llumetes de colors, tot just després d'enlluernar, s'apaguen. I el gran repte és aconseguir que la cultura, que la literatura, en aquest cas, no sigui un fet excepcional i que s'instal·li en la rutina de les persones, per transformar-la i fer que aportí un valor afegit en la trajectòria d'un individu amb nom i cognoms, o d'una entitat formada per persones que tenen un rostre i uns interessos diferents.